

**ADLAR, AD TAMLAMALARI; ÖN ADLAR, ÖN AD TAMLAMALARIYLA
İLGİLİ PERFORMANS DEĞERLENDİRME SINAVI**

- 1) Biçimce tekil, anlamca çoğul olan sözcüklere “topluluk adı” denir. Topluluk adları çoğul eki almadığı halde çokluk anlamı taşıyan sözcüklerdir.

Örnek: sürü, ordu, orman, düzine...

Aşağıdaki tümcelerin hangisinde topluluk adı yoktur?

- a) Çiçeklerin solmazını derledim senin için.
b) Kırlardan topladığım demet demet çiçekleri biricik anneme verdim.
c) Bizim grup ön adlar ile ilgili bir çalışma yapacaktı.
d) Bir ulus bilime ve sanata önem verdiği oranda ilerleyebilir.

- 2) (1) Herkesin bir ilkbaharı, bir yazı, güzü, kışı oluyor işte. (2) İnsanın ilkbaharı, öteki hayvanlara bakarsak geç başlıyor. (3) Bir at bir yaşında, hadi iki yaşında ilkbaharındadır; bir kuzu, altı ayda koç olur. (4) Ama insanoglu ilkbaharını yirmisinden önce pek idrak edemez.

Yukarıdaki paragraf ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- a) Birinci tümcede belgisiz ön ad (sıfat) vardır.
b) İkinci tümcede ön ad (sıfat) tamlaması vardır.
c) Üçüncü tümcede sayı ön adı (sıfatı) vardır.
d) Dördüncü tümcede niteleme ön adı vardır.

- 3) “Tahir olmak da ayıp değil Zühre olmak da hatta sevda yüzünden ölmek de ayıp değil, bütün iş Tahir’le Zühre olabilmekte yani yürekte.”

Yukarıdaki şiirde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- a) özel ad b) soyut ad c) topluluk adı d) tür adı

- 4) Tamlayanın ilgi eki (-in), tamlananın iyelik eki (-i) aldığı ad tamlamalarına “**belirtili ad tamlaması**” denir. Tamlayanın ilgi eki (-in) almayıp tamlananın iyelik eki (-i) aldığı tamlamalara ise “**belirtisiz ad tamlaması**” denir.

Buna göre aşağıdaki tümcelerin hangisinde belirtisiz ad tamlaması kullanılmıştır?

- a) Gökyüzünün sonsuzluğuna kanat çırpıtı minik martı.
b) Ninesinden sevgi masalını dinlemeden uyumazdı.
c) Günün ilk ışıklarıyla fırladı yatağından.
d) Denizin köpüklerini yara yara ilerledi tekne.

- 5) **Kocaman amcalar, teyzeler** gizli gizli **çocuk kitapları** okuyorlar nedense!

Altı çizili tamlamaların türü hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- a) Ön ad tamlaması- belirtisiz ad tamlaması
b) Zincirleme ad tamlaması-belirtisiz ad tamlaması
c) Belirtisiz ad tamlaması-belirtisiz ad tamlaması
d) Zincirleme ad tamlaması- ön ad tamlaması

- 6) **Aşağıdaki tümcelerin hangisinde sayı ön adı yoktur?**

- a) “Yarım elma, gönül alma” demiş büyüklerimiz.
b) Bir çeyrek altın olmuş 450 lira.
c) Tiyatroya bizimle üç kişi gelecekmış.
d) Güzel bir gün bizi bekliyor çocuklar.

- 7) Ad tamlamalarında tamlayan ve tamlananın önüne bir ön ad (sıfat) gelebilir.

Örnek: gömleğimin **düğmeleri:** ad tamlaması
tamlayan tamlanan

“**Mavi** gömleğimin **minik** düğmeleri: ad tamlaması
Ön ad ön ad

Aşağıdaki ad tamlamalarından hangisinin (örnekte olduğu gibi)hem tamlayanı hem de tamlananı ön ad (sıfat) almıştır?

- a) Ak güvercinin iri gözleri vardı.
b) Soğuk sularından içtim, serinledim.
c) Çağlayan bir nehrin sesini dinledim
d) Omuzuma bir beyaz güvercin kondu.

- 8) **Aşağıdaki tümcelerin hangisinde hem ad (isim) tamlaması hem de ön ad (sıfat) tamlaması yer almaktadır?**

- a) Siyah bir rüzgâr olup zamanın içinde aktılar.
b) Bol ısıtılı, yüksek binaları geride bıraktılar.
c) Mavilikleri ve uğultuları aştılar.
d) Derenin dibine, kavakların gölgesine vardılar.

- 9) “**bir**” sözcüğü yerine diğer asıl sayı ön adlarını (iki,üç..) getirebiliyorsanız asıl sayı ön adıdır; getiremiyorsanız, “herhangi” anlamında kullanılmışsa belgisiz ön addır.

Aşağıdaki tümcelerin hangisinde “bir” sözcüğü belgisiz ön ad olarak kullanılmamıştır.

- a) Kısa süren bir kargaşa yaşandı.
b) Minibüsten bir adam indi.
c) Güzel bir gündü.
d) Adamın biri seni sordu.

- 10) “Bu Anadolu şehrinin ilkbaharı, kırkikinci yağmurlarıyla başladı.” **Bu tümcede aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

- a) Zincirleme ad tamlaması
b) Belirtisiz ad tamlaması
c) İşaret ön adı
d) Belirtili ad tamlaması

- 11) Tam otuz sene evvel on iki yaşındaydım. Anadolu’nun bir şehrinde bulunuyorduk. Babam memurdu. Şehre bir yaz sonunda gelmiştik. Sabahleyin parlak mavi bir gökyüzünde, ısıtmayan, güneş vurmuş kar gibi soğuk bir kış güneşi görünürdü.

Yukarıdaki paragrafta kaç tane sayı ön adı (sıfatı) vardır?

- a) 2 b) 3 c) 4 d) 5

- 12) **Aşağıdaki tümcelerin hangisinde adı soru yoluyla belirten bir sözcük vardır? (Soru ön adı arayacaksınız)**

- a) Arkadaşın nereden geliyor?
b) Hangisini okuyacaksınız?
c) Hangi müzeyi gezdiniz?
d) Siz neden sinemaya gelmediniz?

- 13) “**böyle**” sözcüğü hangisinde ön ad olarak kullanılmıştır?

- a) Böyle kitapları okumayı pek sevmiyorum.
b) Bu rüzgâr her vakit böyle esmeyecek.
c) Dünyamızda böyleleri olmaz olsun.
d) Ama sen de böyle söylemesen...

14) İpek fabrikasının geniş cephesi ayla ışıldadı. Kapının önünden birkaç kişi acele acele geçtiler. Ben isteksiz, nereye gideceği meçhul adımlarla yürürken kapıcı, arkamdan seslendi.

Altı çizili tamlamaların türü sırasıyla hangi seçenekte doğru verilmiştir.

- a) Zincirleme ad tamlaması- belirtili ad tamlaması- ön ad tamlaması
- b) Ön ad tamlaması-belirtili ad tamlaması- ön ad tamlaması
- c) Zincirleme ad tamlaması-belirtisiz ad tamlaması-belirtisiz ad tamlaması
- d) Zincirleme ad tamlaması-belirtili ad tamlaması-belirtisiz ad tamlaması

15) Kendinden sonra gelen adları niteleyen yani varlıkların; kavramların durumlarını, biçimlerini, renklerini... kısaca "nasıl" olduklarını" gösteren ön adlara "niteleme ön adı/sıfatı" denir. **Aşağıdaki tümceler hangisinde niteleme ön adı (sıfatı) yoktur?**

- a) Turnalar ıslak kanatlarını kaldırabilmek için deli gibi çırpınıyorlar.
- b) Ayı balığı büyük bir nefesle çıkıyor, büyük bir nefesle tekrar dalıyor.
- c) Martılar geliyor, karabataklar gidiyor, yunuslar bir görünüp bir kayboluyor.
- d) Yine akşam oldu, kırmızı dalgalar esmer kayaları dövüyor.

16) İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;

Yavaş yavaş sallanıyor

Yapraklar ağaçlarda;

Uzaklarda, çok uzaklarda,

Sucuların hiç durmayan çingirakları

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

Altı çizili sözcüklerle ilgili verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- a) İstanbul'u: özel ad-tekil ad-soyut ad
- b) Rüzgâr: özel ad-topluluk adı-soyut ad
- c) Sucuların:tür adı-çoğul ad-somut ad
- d) Çingirakları: tür adı-tekil ad- somut ad

17) Kimi tür adları özel ad olarak da kullanılır:

Örnek: Deniz arkadaşlarıyla denize gitti.

Özel ad

tür adı

Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde buna benzer kullanıma yer verilmemiştir?

- a) Pamuk gibi bir kedim var, "Pamuk" koydum adına.
- b) Bodrum'daki evin bodrum katına kaldırmışlardı.
- c) Demet annesine kirlardan bir demet çiçek topladı.
- d) Suna ,susuzluktan sararan çiçeklere su verdi.

18) Ön adlar (sıfatlar) çekim eki almazlar. Ön ad görevindeki sözcük çekim eki alırsa ad düşer ve ön ad adlaşır.

Örnek: Genç insanlar bu ülkenin umududur.

Ön ad ad

Gençler, bu ülkenin umududur.

adlaşmış

Aşağıdaki tümceler hangisinde

(örnekteki gibi) adlaşmış bir ön ad vardır?

- a) Dürüst insanları severim.
- b) Yaşlılara gereken değeri göstermeliyiz.
- c) İyi insan olmak bir erdemdir.
- d) Beynimiz ve yüreğimizdir en değerli hazinemiz.

19) "Çocuklarımız neleri sevmiyorlar ki...

Uçurtmayı(1) seviyorlar sözgelişi,

Bir havalandı mı uçurtmaları

Daha da güzelleşiyorlar(2)

Maviliklerde(3) gözleri

Özgürlüğü (4) yaşıyorlar

Uçurtmalarla birlikte."

Kaç numaralı sözcük ad değildir?

- a) 1 b) 2 c) 3 d) 4

20) Başka türlü martıydı o. Ötekiler gibi bağırmaıdı. Bir kayanın tepesine çıkar, oradan Tahir'in sandalını gözlerdi. Uçardı doğru Tahir'in sandalına.
Altı çizili adların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Özel ad b) tür adı c) somut ad d) soyut ad

21) **Aşağıdaki dizelerle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

"Dünyayı verelim çocuklara hiç değilse bir günlüğüne

Allı pullu bir balon gibi verelim oynasınlar.

Oynasınlar türküler söyleyerek yıldızların arasında"

- a) 1.dizedeki "bir" sözcüğü sayı ön adıdır.
- b) 2. dizedeki "bir" sözcüğü belgisiz ön addır.
- c) "allı pullu" niteleme ön adıdır.
- d) "Yıldızların arasında" ön ad tamlamasıdır.

22) Küçüktüm, küçüktüm, minicik bir kızdım.

Dünyalar güzeli bir kadındı annem. Beni var eden varlığımı,

sonsuzluğumdu. Annemin gözünün önünde az mı çamur

oynadım, az mı şarkılar söyleyerek banyo yaptırdı beni.

Babam... Canım babam... kara saçlı, kara gözlü babam... Az

mı parka gittik, az mı dönme dolaba bindik! (**ESLEM ALTAN 5/B**)

Yukarıdaki paragrafta aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- a) İşaret ön adı
- b) Ön ad (sıfat) tamlaması
- c) Zincirleme ad tamlaması
- d) Niteleme ön ad

23) **Aşağıdaki paragrafta hangisi yoktur?**

Bir dakikanın bir saat gibi geçmesinin ne demek olduğunu o zaman tekrar anlamışım.

Sonunda isimler okunmaya başlanmıştı. Her "A" harfiyle

başlayan isimde hafif yerimden doğruluyor, karnımdaki

kelebeklerin havalanmalarına engel olamıyordum.

Öğretmenimiz sonunda eline bir karne aldı. Gözleri ismi

okurken gülümsedi ve "Aylanur Bilgili" dedi. Daha soy

ismimi duymadan bir roket gibi fırladım yerimden.

- a) özel ad b) çoğul ad c) somut ad d) soyut ad

24) **"boş" sözcüğü aşağıdakilerden hangisini nitelerse niteleme ön adı olmaz?**

- a) insanlar b) konuşur c) arsada d) kutuyu

25) Bazı ad tamlamalarında tamlayan tamlananın neden yapıldığını belirtir. **Aşağıdakilerden hangisi bu özellikte bir ad tamlaması değildir?**

- a) duvar saati b) domates salçası
- c) pirinç unu d) portakal reçeli

**HAZIRLAYAN: ÜMMÜHAN DURMUŞ
TÜRKÇE ÖĞRETMENİ**

YANIT ANAHTARI

- 1) A
- 2) D
- 3) C
- 4) B
- 5) A
- 6) D
- 7) A
- 8) A
- 9) B
- 10) D
- 11) A
- 12) C
- 13) A
- 14) A
- 15) C
- 16) C
- 17) D
- 18) B
- 19) B
- 20) C
- 21) D
- 22) A
- 23) D
- 24) B
- 25) A